

**INSTITUTUL NATIONAL PENTRU PREGATIREA SI PERFECTIUNEA AVOCATILOR
CENTRUL TERITORIAL TIMISOARA**

Strada Lucian Blaga nr 2, et 2, Timisoara, Timis
Telefon / Fax: 0256 498 055
contact@inppa-timisoara.ro
www.inppa-timisoara.ro

**EXAMEN ABSOLVIRE
SESIUNEA NOIEMBRIE 2019**

Modul: Drept european

DREPTUL UNIUNII EUROPENE

Lucrarea nr. 1

O instanță națională a unui stat membru al Uniunii Europene este sesizată cu o acțiune introdusă de Banca X împotriva unui act prin care a fost sancționată de Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor. Banca a fost sancționată pentru că nu a aplicat în mod corespunzător dispozițiile legii naționale de transpunere a Directivei 2008/48 privind contractele de credit pentru consumatori. În fapt, legea națională de transpunere a extins domeniul de aplicare al directivei nu doar la contractele expres prevăzute de aceasta, dar și la unele contracte excluse expres din câmpul de aplicare al directivei, respectiv la contracte avute în vedere de directivă, dar încheiate anterior intrării în vigoare a legii naționale și care erau în derulare la data intrării în vigoare a acesteia.

Solicitând anularea actului prin care a fost sancționată de Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, Banca X susține că legea națională de transpunere trebuie să fie întrutotul conformă cu directiva, neconformitatea neputând să fie invocată de Statul Membru, prin autoritățile sale (în speță, Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor) împotriva particularilor (în speță, Banca X). Cu atât mai puțin acceptabil, în opinia Băncii X, este ca particularii să fie sancționați de către statul membru pentru că s-au conformat directivei, iar nu legii naționale care nu este conformă cu aceasta. În apărare, Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor susține că directiva în discuție are ca obiect protecția consumatorilor, instituind un standard minimal, pe care statele membre îl pot depăși, respectiv că, *stricto sensu*, nu se poate susține că vreo dispoziție din directivă s-ar opune ca prin legea națională de transpunere și consumatorii care au încheiat alte contracte decât cele pe care directiva le menționează expres să se bucure de regimul de protecție instituit de aceasta.

- 1. Definiți directiva ca izvor de drept derivat al instituțiilor Uniunii Europene.**
- 2. Care este regimul de invocabilitate al directivei?**
- 3. Analizați susținerile părților din perspectiva caracteristicilor directivei ca act de drept derivat.**
- 4. Care este soluția pe care ar trebui să o pronunțe în speță instanța națională?**

Lucrarea nr. 2

Statul X este stat membru al Uniunii Europene. La data de 20 mai 2007, Comisia Europeană adoptă o decizie conform căreia ajutorul de stat acordat de X unei întreprinderii naționale, Y, este incompatibil cu Tratatul CE. Decizia îi este notificată întreprinderii la data de 30 mai 2007. În baza acestei decizii, la data de 19 august 2007, autoritatea națională competentă îi adresează întreprinderii Y o cerere de rambursare. Apreciind că decizia Comisiei este ilegală, întreprinderea Y hotărăște, în luna septembrie 2007, să conteste măsurile adoptate împotriva ei în speță.

- 1. Definiți decizia și încadrați-o între izvoarele de drept al Uniunii Europene.**
- 2. Precizați care sunt instituțiile Uniunii Europene.**
- 3. Ce tipuri de acțiuni îi permit întreprinderii naționale Y să conteste legalitatea unei decizii emise de Comisia Europeană?**
- 4. Apreciați șansele de reușită ale întreprinderii în fiecare dintre acțiunile pe care le-ar putea introduce în scopul de a contesta măsurile adoptate împotriva ei, date fiind împrejurările speței.**
- 5. Arătați pe scurt în ce constă procedura în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene.**

Lucrarea nr. 3

Pe rolul unei instanțe din România se află o cauză în care reclamantul Y, consumator, solicită anularea contractului de credit pe care l-a încheiat cu pârâta, banca Z. La unul dintre termene, reclamantul Y depune o cerere de suspendare a judecării cauzei în raport de întrebările preliminare adresate Curții de Justiție a Uniunii Europene și Înaltei Curți de Casație și Justiție de către Tribunalul P și Curtea de Apel Q.

În susținerea acestei cereri, Y precizează ca prim temei de drept dispozițiile art. 413 alin. (1) C. pr. civ., care ar impune suspendarea judecării cauzei în care el este parte, până la soluționarea unei cauze similare aflată pe rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene, respectiv, ca al doilea temei, art. 520 alin. (4) C. pr. civ., care vizează suspendarea judecării până la pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept. Reclamantul Y învederează instanței că trebuie să aibă în vedere principiul aplicării prioritare a dreptului Uniunii Europene, dar și necesitatea unei practici naționale unitare.

Pârâta Z solicită respingerea cererii de suspendare, arătând că ambele temeiuri de drept indicate de Y reprezintă motive de suspendare facultativă, iar nu obligatorie. În particular, Z învederează instanței că dispozițiile art. 413 C. pr. civ. se referă la două judecăți, iar Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu este o instanță care, în procedura trimiterii preliminare în interpretare, *judecă*; în plus, nu se poate vorbi de o hotărâre *definitivă* sau *nedefinitivă*, în sensul art. 413 alin. (2); chiar dacă s-ar interpreta că *prima instanță* este Curtea de Apel Q, hotărârea acesteia nu are nicio relevanță pentru soluția pe care urmează să o pronunțe instanța X. În ceea ce privește incidența art. 520 alin. (4) C. pr. civ., pârâta Z arată că nu există identitate între obiectul cauzei în care a fost sesizată Înalta Curte de Casație și Justiție și cauza care face obiectul judecării cu care a fost investită instanța X.

1. Indicați articolele din Constituția României și din Codul de procedură civilă relevante pentru joncțiunea dintre sistemul român de drept național și cel al dreptului Uniunii Europene.

2. Indicați dispozițiile din dreptul Uniunii Europene relevante pentru joncțiunea dintre sistemele de drept național și, respectiv, al dreptului Uniunii Europene.

3. Analizați dacă trimiterea preliminară în interpretare se poate încadra în ipoteza prevăzută de art. 413 C. pr. civ.

4. Comparați trimiterea preliminară în interpretare efectuată în baza art. 267 al Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene cu procedura sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept reglementată de art. 519 și urm. C. pr. civ.

5. Redactați încheierea prin care instanța națională X se pronunță asupra cererii formulate de reclamantul Y.

Dispoziții legale relevante:

Art. 413 C. pr. civ.: „Instanța poate suspenda judecata când dezlegarea cauzei depinde, în tot sau în parte, de existența ori inexistența unui drept care face obiectul unei alte judecăți.

Art. 520 alin. (4) C. pr. civ.: Cauzele similare (cele în care s-a pronunțat încheierea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție – n.n.), aflate pe rolul instanțelor judecătorești, pot fi suspendate până la soluționarea sesizării (în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept – n.n.).

DREPTUL EUROPEAN AL DREPTURILOR OMULUI

Lucrarea nr. 1

Fiica reclamantului, dra R, resortisantă rusă, a decedat în circumstanțe neelucidate după ce a căzut de la geamul unei proprietăți private în Cipru, în martie 2001. Aceasta sosise în Cipru cu câteva zile înainte, având o viză de „artistă de cabaret”, dar și-a părăsit locuința și locul de muncă în scurt timp după ce și-a început activitatea, lăsând un bilet că dorea să se întoarcă în Rusia. După ce a găsit-o într-o discotecă la Limasol câteva zile mai târziu, gestionarul cabaretului a însoțit-o la comisariat către orele 4, solicitând ca aceasta să fie declarată imigrantă ilegală și să fie încarcerată. Poliția a contactat autoritățile de imigrare, care au dat instrucțiuni să nu o plaseze în detenție pe dra R și au indicat că angajatorul acesteia, responsabil în acest sens, trebuia să o acompanieze din comisariat și să o conducă la biroul de imigrare la orele 7. Gestionarul cabaretului a plecat cu dra R aproximativ la ora 5:20 și a condus-o într-un apartament privat, unde a rămas și el. Aceasta a fost găsită moartă aproximativ la ora 6:30 în stradă, sub apartamentul în cauză, de balustrada balconului fiind atașată o cuvertură de pat. O informație judiciară și o investigație efectuate în Cipru au ajuns la concluzia că dra R a decedat în circumstanțe care păreau să fie un accident, în timp ce aceasta încerca să evadeze din apartamentul în care se afla, dar nu existau dovezi de comitere a unei infracțiuni. Urmare a unei noi autopsii efectuate după repatrierea corpului în Rusia, autoritățile ruse au considerat că decizia pronunțată în baza informației judiciare și investigației sus-amintite era nesatisfăcătoare, dar autoritățile cipriote au declarat că

aceasta era definitivă și au refuzat să deschidă o anchetă suplimentară atâta timp cât omologii lor ruși nu ar fi demonstrat existența unor activități criminale.

Nici autoritățile cipriote și nici cele ruse nu au luat nicio măsură pentru a interoga două tinere femei care locuiau în Rusia și care, potrivit reclamantului, au lucrat împreună cu fiica sa în cabaret și puteau depune mărturii privind exploatarea sexuală la care erau supuse.

În aprilie 2009, autoritățile cipriote au prezentat o declarație unilaterală prin care recunoșteau încălcarea Convenției, propuneau să indemnizeze reclamantul și au indicat că au fost desemnați experți independenți pentru a investiga circumstanțele decesului d-ului R, cât și activitățile sale profesionale și șederea sa în Cipru.

Ombudsmanul cipriot, Comisarul pentru drepturile omului al Consiliului Europei și Departamentul de Stat al SUA au publicat diverse rapoarte care se refereau la traficul de ființe umane în Cipru cu scop de exploatare sexuală, precum și despre rolul industriei de cabaret și a vizelor „artistice” pentru facilitarea traficului de ființe umane în Cipru.

- 1. Indicați instanța internațională la care apreciați că se poate adresa reclamantul.**
- 2. Indicați textul de drept internațional care poate constitui temeiul cererii reclamantului.**
- 3. Arătați ce drepturi poate invoca reclamantul în baza textului pe care l-ați identificat la punctul 2 și argumentați eventualele încălcări ale acestora.**

Lucrarea nr. 2

Cererea a fost introdusă de o organizație neguvernamentală, Centrul de Resurse Juridice (CRJ), în numele unui tânăr rom, domnul Valentin Câmpeanu, care a decedat în 2004 la vârsta de 18 ani. Domnul Câmpeanu a fost plasat într-un orfelinat încă de la naștere, după ce a fost abandonat de mama sa. În copilărie, a fost diagnosticat HIV seropozitiv și încadrat în gradul grav de handicap mintal. La împlinirea vârstei majoratului, a trebuit să plece din centrul pentru copii handicapați în care stătuse și a fost supus unor evaluări în vederea plasamentului într-o instituție specializată. După ce mai multe instituții au refuzat să-l interneze din cauza afecțiunii sale, acesta a fost internat în cele din urmă într-o unitate medico-socială, care i-a constatat starea avansată de degradare psihiatrică și fizică, fiind lipsit de medicamente antiretrovirale și suferind de malnutriție. Câteva zile mai târziu, a fost internat într-un spital de psihiatrie, după ce a prezentat un comportament hiper-agresiv. Spitalul respectiv declarase anterior că nu este dotat pentru îngrijirea pacienților seropozitivi. Acolo a fost remarcat de o echipă de reprezentanți CRJ, care au raportat că l-au găsit singur într-o încăpere neîncălzită, doar cu o bluză de pijama și într-un pat fără lenjerie. Deși nu se putea alimenta singur și nu se putea deplasa singur la toaletă, personalul spitalului a refuzat să-i acorde asistență, de teamă să nu contracteze HIV. Tânărul refuza mâncarea și medicamentele, așa că era hrănit doar cu glucoză în perfuzie. Membrii CRJ au concluzionat că spitalul nu îi acordase tânărului tratamentul și îngrijirile cele mai elementare. Domnul Câmpeanu a decedat în aceeași seară.

Conform raportului CPT din 2004, în 2003 și în primele cinci luni din 2004 decedaseră în total 109 pacienți în condiții suspecte la spitalul de psihiatrie respectiv, principalele cauze de deces fiind stopul cardiac, infarctul miocardic și bronhopneumonia; vârsta medie a pacienților decedați era de 56 de ani, unii dintre aceștia având vârste sub 40 de ani. CPT a constatat că unii dintre pacienți nu au primit îngrijiri suficiente. Acesta a remarcat, de asemenea, precaritatea resurselor umane și materiale, precum și carențele grave în materie de calitate și cantitate a alimentelor și lipsa încălzirii.

Evaluati problematica pe care o ridică, din punct de vedere material și procedural, cererea pe care Centrul de Resurse Juridice a adresat-o Curții Europene a Drepturilor Omului.

Lucrarea nr. 3

1. La 30 martie 2006, în jurul orelor 17, nora lui I.B. a fost atacată aproape de casa lui IB. Trei fii ai lui IB (LB, CB și NB) și CGM, tatăl victimei, au mers la secția de poliție din Clejani pentru a raporta atacul.

2. În fața secției de poliție, aceștia au fost atacați de un grup de cincizeci de săteni. Când IB a ajuns acolo, atras de zgomot, l-a văzut pe CGM rănit, cu capul plin de sânge. Mașina fiilor săi era, de asemenea, distrusă. IB a văzut, totodată, sătenii urmărindu-i fiii și atacându-i cu pietre, bâte și cărămizi.

3. În jurul orelor 18, TB și MN de la secția de poliție Clejani, însoțiți de colegii de la Detașamentul Poliției pentru intervenție rapidă, au ajuns la casa lui IB, au intrat în curte și l-au dus cu forța în mașina de poliție, proferând injurii și numindu-l „țigan”. La întrebarea lui IB dacă au un mandat de percheziție, TB a arătat spre echipa specială și a spus: „Ei sunt mandatul meu de percheziție!” Apoi, poliția a obligat doi copii din gospodărie, în vârstă de 13 și 14 ani, să se culce la pământ și i-a numit „țigani borâți”. Al șaselea reclamant, M. B., în vârstă 13 ani la momentul respectiv, și MD, nora lui IB, au fost duși la secția de poliție în aceeași mașină.

4. Ulterior, primii trei reclamanți au fost reținuți pe stradă de zece polițiști mascați, care le-au ordonat să se culce la pământ lovindu-i, proferând injurii și numindu-i „țigani borâți”. Aceștia au fost, de asemenea, luați la secția de poliție Clejani, unde l-au găsit pe cel de-al șaselea reclamant și MD în picioare, cu brațele ridicate, cu fața la perete.

5. Interogatoriile au avut loc în biroul șefului de poliție. IB a fost interogat primul. El a fost bătut pentru prima dată de ofițerul de poliție TB și doi ofițeri mascați. Alți doi ofițeri mascați li s-au alăturat mai târziu. IB și-a pierdut cunoștința. Primii trei reclamanți au fost aduși în același birou unde s-au împiedicat de corpul tatălui lor, care era întins pe podea. Li s-a ordonat să se întindă la pământ și au fost bătuți. TB l-a sunat pe șeful de poliție din Letca Nouă și i-a spus să vină „la o partida cu băieții”. Zece-cincisprezece minute mai târziu, ofițerii din Letca Nouă s-au alăturat interogatoriilor și au început să-i lovească pe reclamanți. Potrivit reclamanților, polițiștii care i-au bătut au consumat alcool.

6. La cererea reclamantului, în cele din urmă, ofițerii i-au permis lui IB să părăsească secția de poliție, dar au spus că primii trei reclamanți trebuiau să semneze mărturisiri cu privire la violarea unei femei și furtul de țevi. Declarațiile au fost scrise de către ofițerii de poliție. Reclamanților nu li s-a permis să citească conținutul acestora. Ei au negat comiterea vreunei infracțiuni, dar în cele din urmă au semnat declarațiile și li s-a permis să părăsească secția de poliție.

7. Faptele petrecute în 30 martie au făcut obiectul unei anchete care a durat mai mult de patru ani, de la 1 iunie 2006 până la 14 decembrie 2010. În timpul anchetei, au fost audiați doar patru martori oculari, iar investigațiile nu s-au referit la presupusele acte de violență comise de poliție împotriva lui IB, și nu a fost identificată nicio persoană vinovată de leziunile suferite de el. De asemenea, deși reclamanții s-au plâns în mod special cu privire la faptul că au fost discriminați, atât în timpul anchetei penale, cât și în fața instanțelor de judecată, autoritățile naționale au respins plângerea lor ca nefondată.

Discutați următoarele aspecte:

- 1. Ce articole din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale au fost încălcate. Argumentați.**
- 2. În ipoteza în care faptele sunt contestate de către părți, iar CtEDO ia act de faptul că autoritățile naționale au stabilit că a) IB a fost dus la secția de poliție din curtea lui de șase ofițeri de poliție, neexistând dovezi că, la acel moment el prezenta semne de leziuni pe corp, și niciun raport medical nefiind întocmit la secție, respectiv b) că atunci când a fost eliberat de poliție el a spus că se simte rău și a fost dus la spital, fiind ulterior informat că a suferit o traumă toracică provocată care necesita mai multe zile pentru a recupera, ce concluzie factuală va trage Curtea?**
- 3. Ce tip de prezumție determină concluzia de la pct. 2? Ce obligație are statul în raport cu concluzia de la pct. 2?**
- 4. Ce obligații îi revine statului dat fiind că reclamanții s-au plâns în mod special cu privire la faptul că au fost discriminați?**
- 5. Despre ce tip de discriminare poate fi vorba în speță?**
- 6. Comparați sarcina probei în cazul încălcării celor două articole CEDO relevante în speță.**
- 7. Se poate vorbi în speță de o preumție de discriminare? În caz afirmativ, cum poate fi ea răsturnată?**
- 8. Considerați reclamanții ca făcând parte dintr-un grup vulnerabil? Justificați.**

DREPTUL EUROPEAN AL CONSUMULUI

Lucrarea nr. 1

Reclamanta D a introdus o cerere de chemare în judecată împotriva societății PC S.R.L., solicitând instanței să dispună obligarea pârâtei la înlocuirea produsului neconform – calculator portabil – sau, în subsidiar, să declare rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare a produsului și să dispună obligarea pârâtei la restituirea prețului achitat, împreună cu dobânda legală, calculată începând cu data introducerii acțiunii. În motivarea cererii, reclamanta D a arătat că la 16 luni după achiziționarea calculatorului de la societatea

pârâtă, acesta s-a defectat și că în urma testelor și verificărilor efectuate de către pârâtă și de către o societate terță, s-a constatat că era vorba despre un defect de fabricație care nu putea fi remediat. Reclamanta a susținut că potrivit dispozițiilor europene și naționale privind vânzarea produselor și garanțiile asociate acestora, vânzătorul răspunde dacă lipsa de conformitate apare într-un termen de 2 ani, calculat de la livrarea produsului.

Societatea pârâtă s-a apărat pe motiv că în cauză nu era aplicabil termenul de 2 ani invocat de reclamantă, deoarece pârâta eliberase reclamantei D un certificat de garanție pe o perioadă de 1 an de la data achiziționării, astfel încât în speță era aplicabil acest termen special convenit de părți. În plus, pârâta a mai argumentat că oricum termenul de 2 ani pentru semnalarea neconformității produsului nu era aplicabil, deoarece produsul vândut fusese un produs *refurbished*, iar nu unul nou. Reclamanta a arătat că pe nici unul dintre documentele de vânzare nu apărea mențiunea care să indice faptul că produsul era *refurbished* și că acest aspect nu îi fusese adus la cunoștință de către vânzător în nici o modalitate.

Stabiliți și motivați soluția instanței, având în vedere prevederile Directivei 1999/44/CE.

Lucrarea nr. 2

În anul 2016 doamna C a încheiat cu Banca B un contract de împrumut garantat cu ipotecă, în vederea achiziționării unui apartament dintr-un imobil rezidențial din Timișoara. Potrivit clauzei nr. 5 cuprinse în contractul standard propus de bancă, împrumutul, în quantum de 65.000 Euro, a fost pus la dispoziția doamnei C în lei, determinarea valorii în valută făcându-se la cursul de schimb valutar de cumpărare al băncii B de la data deblocării fondurilor. Conform aceleiași prevederi contractuale, „ulterior deblocării fondurilor, quantumul împrumutului, dobânzile aferente și cheltuielile de administrare, precum și dobânzile de întârziere și celelalte cheltuieli se stabilesc în valută”, urmând ca valoarea în lei a ratelor și comisioanelor aferente contractului să fie calculată la cursul de vânzare al Euro practicat de banca B în ziua anterioară scadenței fiecărei rate.

La cincisprezece zile după încheierea contractului de credit, doamna C a chemat în judecată banca B, solicitând instanței să constate:

- în principal, că prevederile cuprinse în clauza nr. 5 din contractul de credit sunt abuzive, astfel că nu pot produce nici un efect juridic în lumina dispozițiilor Directivei nr. 93/13/CEE;
- în subsidiar, că acțiunea introdusă pe rolul instanței are valoarea unei notificări de retragere din contractul de împrumut, în temeiul dreptului de retragere al consumatorului.

1. **Analizați cererea doamnei C privind constatarea caracterului abuziv al clauzei nr. 5 din contract, referindu-vă la condițiile de evaluare a clauzelor abuzive și la situațiile de excepție prevăzute de Directiva 93/13/CEE, precum și la jurisprudența relevantă a CJUE;**

- 2. În speță, beneficiază doamna C de un drept de retragere? Care sunt dispozițiile de drept al Uniunii Europene relevante? Discutați condițiile de exercitare a unui eventual drept de retragere din contract.**

Lucrarea nr. 3

1. La 26 iunie 2005, domnul M.A. a încheiat cu C.P. (societate comercială) un contract având ca obiect vânzarea unei locuințe (denumit în continuare „contractul”). Clauza 13 din acest contract avea următorul cuprins:

„Cumpărătorul este obligat la plata impozitului local aferent creșterii valorii bunurilor urbane, acest aspect fiind luat în considerare la stabilirea prețului imobilelor care fac obiectul contractului. Cumpărătorul este obligat, de asemenea, la plata taxelor de racordare individuală pentru diferitele utilități precum apa, gazul, energia electrică, canalizarea etc., chiar dacă au fost plătite în avans de vânzător.”

2. Într-o primă etapă, domnul M.A. a achitat o sumă totală de 1 223,87 euro, din care 1 000 de euro pentru impozitul local aferent creșterii valorii bunurilor urbane (denumit în continuare „impozitul pe câștigul din proprietăți imobiliare”) și 223,87 euro pentru racordarea locuinței la rețeaua de apă și canalizare.

3. Într-o a doua etapă, domnul M.A. a introdus la instanța națională o acțiune împotriva societății C.P. pentru obținerea restituirii sumelor respective. Această cerere era întemeiată pe faptul că prevederea art. 13 din contract, în executarea căreia dobânditorul fusese obligat să le plătească, trebuia considerată abuzivă în temeiul articolului 10 din Legea națională generală pentru protecția consumatorilor, întrucât nu făcuse obiectul unei negocieri și crea un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților la contract.

4. În apărare, C.P. a arătat că respectiva clauză fusese negociată cu cumpărătorul și că nu exista un dezechilibru semnificativ dacă valoarea sumelor reclamate era raportată la prețul total plătit de acesta din urmă pentru achiziționarea locuinței sale.

5. Prin hotărârea din 28 septembrie 2011, prima instanță a admis acțiunea, apreciind clauza în discuție ca fiind abuzivă, întrucât aduce atingere intereselor consumatorului impunându-i sarcini care nu îi reveneau, și că, pe de altă parte, nu este dovedit că a făcut obiectul unei negocieri specifice cu acesta din urmă.

6. C.P. a formulat apel împotriva hotărârii menționate susținând că clauza litigioasă făcuse obiectul unei negocieri individuale, în condițiile în care chiar în cadrul acestei clauze se precizează că asumarea plății impozitului pe câștigul din proprietăți imobiliare de către consumator fusese luată în considerare pentru stabilirea prețului imobilului vândut. Această societate a reafirmat, de asemenea, că nu exista un dezechilibru semnificativ între părți, întrucât aprecierea unui astfel de dezechilibru nu ar putea să se limiteze la luarea în considerare a unei clauze determinate, ci ar trebui să implice luarea în considerare a contractului în totalitatea sa și o examinare comparativă a tuturor clauzelor.

7. Domnul M.A. a solicitat menținerea hotărârii pronunțate în primă instanță. Potrivit acestuia, quantumul impozitului pe câștigul din proprietăți imobiliare pe care l-a achitat și proporția reprezentată de acest quantum în raport cu prețul locuinței sunt lipsite de relevanță. Dezechilibrul specific caracterului abuziv al clauzei 13 din contract ar fi constituit

de simplul fapt că această clauză pune în sarcina consumatorului plata unui impozit pe care el nu îl datorează potrivit legii.

8. Dispozițiile relevante din legislația națională și normele europene incidente:

Legea națională privind protecția consumatorilor:

Articolul 10 alineatul 1:

„Sunt considerate clauze abuzive orice dispoziții care nu au făcut obiectul unei negocieri individuale și orice practici care nu au fost consimțite în mod expres, care, în pofida cerinței buneii-credințe, creează în detrimentul consumatorului un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract. În orice caz, sunt considerate clauze abuzive dispozițiile enunțate în prima dispoziție adițională la prezenta lege.

Faptul că anumite aspecte ale unei clauze sau o anumită clauză au fost negociate individual nu exclude aplicarea prezentului articol pentru restul contractului.

În cazul în care vânzătorul sau furnizorul pretinde că o anumită clauză a fost negociată individual, acestuia îi revine sarcina probei.

Caracterul abuziv al unei clauze se apreciază luând în considerare natura bunurilor sau a serviciilor care fac obiectul contractului și ținând seama de toate circumstanțele care însoțesc încheierea contractului, precum și de toate celelalte clauze ale acestui contract sau ale unui alt contract de care ar depinde acesta din urmă.”

Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii:

Articolul 3 din Directivă:

„(1) O clauză contractuală care nu s-a negociat individual se consideră ca fiind abuzivă în cazul în care, în contradicție cu cerința de bună-credință, provoacă un dezechilibru semnificativ între drepturile și obligațiile părților care decurg din contract, în detrimentul consumatorului.

(2) Se consideră întotdeauna că o clauză nu s-a negociat individual atunci când a fost redactată în prealabil, iar, din acest motiv, consumatorul nu a avut posibilitatea de a influența conținutul clauzei, în special în cazul unui contract de adeziune.

[...]

În cazul în care orice vânzător sau furnizor pretinde că s-a negociat individual o clauză standard, acestuia îi revine sarcina probei.

(3) Anexa conține o listă orientativă și neexhaustivă a clauzelor care pot fi considerate abuzive.”

Articolul 4 alineatul (1) din Directivă:

„Fără să aducă atingere articolului 7, caracterul abuziv al unei clauze contractuale se apreciază luând în considerare natura bunurilor sau a serviciilor pentru care s-a încheiat contractul și raportându-se, în momentul încheierii contractului, la toate circumstanțele care însoțesc încheierea contractului și la toate clauzele contractului sau ale unui alt contract de care acesta depinde.”

Articolul 5 din Directivă:

„În cazul contractelor în care toate clauzele sau o parte a acestora sunt prezentate consumatorului în scris, acestea trebuie întotdeauna redactate într-un limbaj clar și inteligibil. În cazul în care există îndoieli cu privire la sensul unei clauze, prevalează interpretarea cea mai favorabilă pentru consumator. [...]”

- 1. Cum se apreciază eventualul dezechilibru în contractele încheiate cu consumatorii, în lumina dispozițiilor din Directivă?**
- 2. Este necesară și existența unui impact economic semnificativ asupra consumatorului în raport cu valoarea totală a operațiunii?**
- 3. Care credeți că ar trebui să fie soluția instanței? Motivați.**